

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå inom forskarutbildningsämnet socialt arbete, 240 hp

General syllabus for doctoral studies in Social work, 240 hp

Fastställd av Utbildnings- och forskningsnämnden

Beslutad den	Gäller fr.o.m.
2015-06-09	2015-06-09
2016-09-07	2016-09-07
2018-01-23	2018-01-23

Diarienummer: HIG-UTB 2015/116

1 Beskrivning av forskarutbildningsämnet

Forskarutbildningen i socialt arbete omfattar centrala teoretiska perspektiv och forskningsmetoder specifika för socialt arbete inklusive hur ämnet socialt arbete anknyter till temaområdet hälsofrämjande arbetsliv.

Forskarutbildningsämnet socialt arbete omfattar forskning som utgår från människors hälsa, välbefinnande och utveckling på individ-, grupp- liksom på samhällsnivå. Det avser forskning som sätter människan i centrum och utvecklar kunskap om en hållbar livsmiljö för människan i olika sammanhang, t.ex. inom arbetsliv, familjeliv och fritid. Faktorer som studeras och inverkar på hälsan finns både hos individen och i det sammanhang som individen interagerar i. Inom ämnet studeras människors möjligheter att tillämpa strategier för att hantera sin hälsa i olika livsmiljöer och relationen mellan dessa. Hälsofrämjande förhållanden, strategier och åtgärder studeras, och även förebyggande och behandlande insatser i olika sammanhang. Forskarutbildningsämnet omfattar forskning som syftar till att främja inkluderande och hållbara livsmiljöer. I relation till ett hälsofrämjande arbetsliv kan människors olika former av social utsatthet inkluderas. Det innefattar frågor som kan beröra ökad delaktighet och

integrering i arbetslivet, upplevelser av en god hälsa, livsbalans, samt meningsfullhet inom olika livsmiljöer.

Forskarutbildningen inom socialt arbete har således dels en fokusering på ämnets specifika områden och dels en inriktning mot temaområdet hälsofrämjande arbetsliv.

2 Mål för utbildning på forskarnivå

2.1 Doktorsexamen

2.1.1 Nationella mål

Doktorsexamen uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning om 240 högskolepoäng inom ett ämne för utbildning på forskarnivå.

För doktorsexamen ska doktoranden:

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet
- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används
- ha fått en vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling) om minst 120 högskolepoäng godkänd.

För doktorsexamen med en viss inriktning ska också de preciserade kraven gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

2.1.2 Lokala mål

Ämnet har inga lokala mål.

2.2 Licentiatexamen

2.2.1 Nationella mål

Licentiatexamen uppnås antingen efter att doktoranden/licentiaten¹ fullgjort en utbildning om minst 120 högskolepoäng inom ett ämne för utbildning på forskarnivå, eller efter att doktoranden/licentiaten fullgjort en del om minst 120 högskolepoäng av en utbildning som skall avslutas med doktorsexamen, om högskolan beslutar att en sådan licentiatexamen kan ges vid högskolan.

För licentiatexamen skall doktoranden/licentiaten:

- visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.
- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,

¹ I det fortsatta används benämningen doktorand såväl för doktorand som för licentiand

- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet
- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och ta ansvar för sin kunskapsutveckling
- ha fått en vetenskaplig uppsats om minst 60 högskolepoäng godkänd.

För licentiatexamen med en viss inriktning ska också de preciserade kraven gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

2.2.2 Lokala mål

Ämnet har inga lokala mål.

3 Behörighet och förkunskapskrav

3.1 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet har, enligt Högskoleförordningen 7 kapitel § 39, den som har

- avlagt en examen på avancerad nivå
- fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller
- på annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper

Forskarutbildningsnämnden får för enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet, om det finns särskilda skäl.

3.2 Särskild behörighet

För att antas till utbildning på forskarnivå i vårdvetenskap finns inga krav på särskild behörighet.

4 Urval- och antagning av sökande till forskarutbildningen

4.1 Urval

Urvalet av sökande till en doktorandtjänst sker på basis av det sammantagna intrycket av den sökandes förmåga att tillgodogöra sig utbildningen. Urvalsproceduren grundar sig på följande kriterier för bedömning av de sökande:

- formell behörighet för att antas till forskarutbildning;
- relevans och omfattning av utbildningsbakgrund;
- ansökans kvalitet och, i förekommande fall, den tilltänkta forskningsplanens kvalitet;
- kvaliteten i den sökandes uppsatser, examensarbeten eller motsvarande;
- erfarenhet av forskningsrelaterat arbete, med avseende på både mängd och innehåll och/eller annan arbetslivserfarenhet av relevans för forskarutbildningen;
- kompetens och inriktning i relation till den specifika doktorandtjänsten;
- förmåga att tillgodogöra sig forskarutbildning mot bakgrund av inlämnade handlingar och intervju;
- förmåga att bidra till den vetenskapliga miljö där forskarutbildningen ska äga rum;
- omdöme från referenser

Enbart det förhållandet att en sökande bedöms kunna få tidigare utbildning eller yrkesverksamhet tillgodoräknad för utbildningen får dock inte vid urval ge sökanden företräde framför andra sökande. (HF 7 kap 41 §)

4.2 Antagning

Antagningen till utbildning på forskarnivå sker till fyra års heltidsstudier (240 hp) som leder till doktorsexamen. Om särskilda skäl föreligger kan antagning ske till enbart två års heltidsstudier för licentiatexamen, 120 hp. En doktorand, antagen till fyra års heltidsstudier, har också rätt men inte skyldighet att avlägga en licentiatexamen, som etapp i forskarutbildningen.

Forskarutbildningsnämnden fattar beslut om antagning baserat ansökan om antagning.
Instruktioner för ansökan framgår av Högskolans handbok för utbildning på forskarnivå.

Doktorander får endast antas om finansieringen är säkrad för hela utbildningstiden. För doktorsexamen innebär det fyra års studier (48 månader) vid 100 % studietakt, eller som ofta är fallet, fem års studier vid 80 % studietakt. Studierna får dock högst pågå under åtta år (i snitt 50 % studietakt). För licentiatexamen gäller halverade tider relativt de som gäller för doktorsexamen.

Förhållandet att studiefinansiering bedöms kunna säkras för tid motsvarande uppnåendet av kraven för licentiatexamen men inte för doktorsexamen utgör i sig inte ett särskilt skäl för att endast anta till utbildning på forskarnivå som avslutas med licentiatexamen.

En doktorand som tidigare har varit antagen till utbildning på forskarnivå med licentiatexamen som slutmål, och efter avlagd licentiatexamen önskar fortsätta studierna i till doktorsexamen i samma ämne måste ansöka om att bli antagen vid ordinarie utlysningstillfälle. Antagning görs i förekommande fall enbart för studier under den tid som återstår fram till doktorsexamen.

5 Individuell studieplan

Individuella studieplaner ska upprättas för samtliga doktorander. Den individuella studieplanen specificerar högskolans och doktorandens åtaganden och tidsplan för doktorandens utbildning. För studieplanen tar doktoranden tillsammans med handledare fram individuella lärandemål som ska vara en hjälp på vägen mot uppfyllande av de nationella examensmålen. Planen fastställs av Forskarutbildningsnämnden.

Den individuella studieplanen följs upp och revideras vid behov minst en gång per år. För detaljer beträffande upprättande, hantering och uppföljning av de individuella studieplanerna hänvisas till handbok för utbildning på forskarnivå vid Högskolan i Gävle.

6 Utbildningens upplägg och innehåll

Utbildningen består av kurser och ett vetenskapligt arbete. Prov som ingår i utbildning på forskarnivå bedöms med betyget godkänd/underkänd. Betyg på kurser bestäms av särskilt utsedd examinator. Betyg på licentiatuppsats bestäms av examinator eller särskilt utsedd betygsnämnd. Betyg på doktorsavhandling beslutas av särskilt utsedd betygsnämnd.

För licentiatexamen krävs:

- Minst 50 hp i godkända kurser
- 70 hp godkänd vetenskaplig uppsats

För doktorsexamen krävs:

- Minst 75 hp godkända kurser
- 165 hp godkänd doktorsavhandling

6.1 Kursdel

6.1.1 Obligatoriska kurser

6.1.1.1 Högskoleövergripande kurser

Vetenskapsteori, 5 hp

Doktoranden ska ha genomgått en kurs i vetenskapsteori. Kursen ska även omfatta forskningsetik.

Kvantitativ och kvalitativ metodologi, 10 hp

Doktoranden ska ha genomgått en kurs som syftar till att ge studenten teoretisk och praktisk kunskap i den kvantitativa och kvalitativa metodiken, de vanligaste datainsamlingsmetoderna som normalt klassificeras som kvantitativ respektive kvalitativ metodik och färdigheter i analysverktyg.

Seminariekurs: Kritisk granskning av forskningslitteratur, 2,5 hp

Doktoranden ska ha genomgått en kurs som syftar till att ge studenten förmåga att självständigt kritiskt granska forskning och forskningsresultat inom sitt ämnesområde samt kritiskt och konstruktivt diskutera forskning och forskningsresultat. Kursen examineras bland annat genom aktivt deltagande i seminarier vid Högskolan.

Muntlig forskningskommunikation med olika målgrupper i nationella och internationella sammanhang, 2,5 hp

Doktoranden ska ha genomgått en kurs som syftar till att ge studenten förmåga att självständigt presentera och diskutera sin forskning och sina forskningsresultat för olika målgrupper i nationella och internationella sammanhang. Kursen examineras bland annat genom muntliga konferenspresentationer.

6.1.1.2 För forskarutbildningsämnet

Kurs motsvarande "Fördjupningskurs i kvalitativa, kvantitativ och mixade metoder i socialt arbete", 7,5 hp

Doktoranden ska ha genomgått en kurs som syftar till att ge studenten teoretisk och praktisk fördjupande kunskap i kvantitativ metod och kvalitativ metod samt kombinerade forskningsmetoder med särskild inriktning mot forskningsdesigner inom socialt arbete.

Kurs motsvarande "Hälsa, välbefinnande och arbetsliv" för ämnena socialt arbete och vårdvetenskap, 7,5 hp

Doktoranden ska ha genomgått en kurs i allmän orientering om hälsa, välbefinnande och arbetsliv.

Kurs motsvarande "Teoribildning för ämnena socialt arbete och vårdvetenskap", 7,5 hp

Doktoranden ska ha genomgått en kurs i teoribildning för ämnena socialt arbete och vårdvetenskap.

Kurs motsvarande "Fördjupande socialvetenskaplig teoribildning för socialt arbete", 7,5 hp

Doktoranden ska ha genomgått en kurs i socialvetenskaplig teoribildning för socialt arbete.

6.2 Obligatoriska seminarier

Under utbildningen ska doktoranden genomföra 3 obligatoriska seminarier:

6.2.1 Inledande vetenskapligt PM-seminarium

Doktoranden ska senast 3 månader efter antagningen till forskarutbildning presentera sin forskningsplan på ett kollegialt avhandlingsseminarium där projektets syfte, frågeställningar, metod, tidigare forskning och val av teoretiska analysperspektiv och tidsplan för eventuella olika delstudier ingående bör diskuteras.

6.2.2 Halvtidsseminarium

En viktig avstämningsspunkt under utbildningen är den halvtidskontroll som görs vid halvtidsseminariet. Då halva utbildningstiden har uppnåtts skall doktoranden presentera och försvara sitt arbete vid ett kollegialt seminarium (alternativt licentiatseminarium).

6.2.3 Slutseminarium

Inför planerad disputation ska doktoranden ha ett slutseminarium. På slutseminariet ska en extern granskare gå igenom det tänkta avhandlingsmanuset och kollegiets forskare ska ges möjligheter att ge sina synpunkter på avhandlingsmanuset.

6.3 Avhandlingsdel

För licentiatexamen skall den studerande författa en vetenskaplig avhandling som skall försvaras vid ett offentligt seminarium. För doktorsexamen skall den studerande författa en vetenskaplig avhandling, som försvaras vid en offentlig disputation. Avhandlingen bör helt eller delvis ha varit utsatt för internationell bedömning.

Avhandlingen kan vara antingen en monografi eller sammanläggningsavhandling. I det senare fallet består avhandlingen av en kortare sammanfattning av den forskarstuderandes arbete samt ett antal vetenskapliga artiklar.

Forskningsarbetet inriktas mot en särskild frågeställning eller frågeställningar inom ett sammanhållet tema. Doktoranden ska med sitt forskningsarbete söka svar på sina frågeställningar genom att välja vetenskapliga metoder som är väl beprövade inom ämnet eller genom alternativa metoder i de fall där det sådana kan motiveras. Doktoranden ska visa intellektuell självständighet

genom att successivt under utbildningen ta allt mer egna initiativ och eget ansvar för forskningens utformning samt för skrivandet av de artiklar som ingår i avhandlingen.

6.3.1 Kravnivå

Inom samhällsvetenskapliga ämnen förekommer både sammanläggningsavhandlingar och monografier, så även inom ämnet socialt arbete. En sammanläggningsavhandling bygger på ett antal delarbeten, vilka omges av en ramberättelse ("avhandlingskappa") som ger en sammanhängande helhetsbeskrivning av forskningsområdet och forskningsarbetet genom att sätta delarbetena i ett relevant sammanhang och i förhållande till varandra. I avhandlingen ska det också framgå hur avhandlingsarbetet kunskapsmässigt berikar och knyter an till ämnesområdet socialt arbete såväl som hur det kan kopplas till forskarexamensrätten Hälsofrämjande arbetsliv inom vilken forskarutbildningsämnet socialt arbete ligger.

Sammanläggningsavhandling för doktorsexamen

Sammanläggningsavhandlingen består i normalfallet av fyra arbeten (samtliga ska vara tidskriftsartiklar eller manus som avser att bli tidskriftsartiklar, och minst två arbeten ska vara publicerade eller accepterade för publicering i referee-granskade tidskrifter vid disputationen). I undantagsfall kan tre arbeten vara tillräckligt, men omfånget i dessa arbeten ska då motsvara minst fyra arbeten med normalt omfång. Antalet arbeten beror på arbetenas kvalitet, omfattning samt doktorandens egen dokumenterade arbetsinsats i de olika delarbetena.

Inom socialt arbete vid Högskolan i Gävle är riktlinjen att doktoranden är förste författare på minst tre av de delarbeten som ingår i avhandlingen och skall självständigt ha hanterat det empiriska arbetet och publiceringsprocessen på minst tre av arbetena.

Monografiavhandling för doktorsexamen

Avhandlingen kan även, om det finns goda skäl, framställas som en monografi vilket innebär att forskningen är presenterad i en enda sammanhållen volym, utan att den innehåller separata delarbeten. I dessa fall gäller att doktoranden har producerat en eller flera vetenskapliga studier i motsvarande omfattning och med samma vetenskapliga krav som för en sammanläggningsavhandling. Även i monografin ska det tydligt framgå hur avhandlingsarbetet kunskapsmässigt berikar och knyter an till ämnesområdet och beaktar forskningsprofilen (forskarexamensrätten) inom vilken forskarutbildningsämnet ligger.

Sammanläggningsuppsats för licentiatexamen

En sammanläggningsuppsats består av minst två delarbeten som omges av en ramberättelse (kappa), men det är inte ovanligt att en sammanläggningsuppsats innehåller fler delarbeten. Antalet delarbeten beror på arbetenas kvalitet och omfattning samt doktorandens egen arbetsinsats i de olika delarbetena. Minst ett ska vara accepterat för publicering i referee-granskad tidskrift och övriga delarbeten skall bedömas hålla minst sådan kvalitet att de kan accepteras för publicering i referee-granskade tidskrifter. Doktoranden ska vara huvudförfattare på minst ett av arbetena och självständigt ha hanterat hela den vetenskapliga produktionsprocessen.

Monografiuppsats för licentiatexamen

Licentiatuppsatsen kan även, om det finns goda skäl, framställas som en monografi vilket innebär att forskningen är presenterad i en enda sammanhållen volym, utan att den innehåller separata delarbeten. I dessa fall gäller att doktoranden har producerat ett vetenskapligt arbete i motsvarande omfattning och med samma vetenskapliga krav som för en sammanläggningsuppsats.

7 Examina

Filosofie doktor i socialt arbete

Filosofie licentiat i socialt arbete

8 Övriga anvisningar

Gällande bestämmelser om utbildning på forskarnivå framgår av:

- Högskoleförordningen (HF): 5 kap. (anställning som doktorand), 6 kap. (utbildning på forskarnivå) och 7 kap. (tillträde till utbildning på forskarnivå), bilaga 2 (examensordning)
- Antagningsordningen för Högskolan i Gävle
- Lokal examensordning vid Högskolan i Gävle
- Riktlinjer för tillgodoräknande av kurser inom forskarutbildningen
- Handbok för utbildning på forskarnivå vid Högskolan i Gävle